

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-
ДОРОЖНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни «Економіка підприємства»
для студентів заочної форми навчання
галузі знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура»

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П. Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни «Економіка підприємства»
для студентів заочної форми навчання
галузі знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено і
методичною радою
університету
протокол __ від ____

Укладач:

Шевченко І.Ю.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ, 2015

Укладач: доц. Шевченко І.Ю.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» належить до циклу нормативних навчальних дисциплін економічної підготовки бакалаврів галузі знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура» напряму підготовки 6.070106 «Автомобільний транспорт».

Метою викладання навчальної дисципліни є вироблення розуміння студентами технічних спеціальностей основних економічних явищ, а також особливостей прояву економічних законів на підприємствах автомобільного транспорту.

Предметом навчальної дисципліни є економічні закономірності функціонування та розвитку підприємств автомобільного транспорту.

Згідно мети, основні завдання навчальної дисципліни полягають у формуванні знань, умінь та уявлень згідно її предмету.

Після вивчення навчальної дисципліни майбутній фахівець повинен уміти:

- розрізняти організаційно-правові форми підприємств і організаційні структури управління підприємствами;
- розраховувати обсяги перевезень вантажів і пасажирів різними методами;
- обґрунтовувати виробничу програму технічного обслуговування та ремонту автомобілів;
- оцінювати вартість основних виробничих фондів і здійснювати нарахування їх амортизації різними методами;
- розраховувати показники технічного стану, руху, інтенсивності та ефективності використання основних фондів підприємства;
- проводити нормування оборотних фондів підприємства;
- розраховувати показники ефективності використання оборотних засобів підприємства;
- планувати продуктивність праці персоналу АТП;
- застосовувати форми та системи оплати праці для нарахування заробітної плати персоналу АТП;

– складати калькуляцію собівартості перевезень (визначати витрати на автомобільне паливо, мастильні та інші експлуатаційні матеріали, оплату праці та єдиний соціальний внесок, відновлення та знос автомобільних шин, технічне обслуговування та ремонт рухомого складу, амортизаційні відрахування на відновлення рухомого складу, а також розраховувати загальновиробничі та позавиробничі витрати підприємства);

– визначати вплив на собівартість перевезень основних техніко-економічних показників діяльності підприємства та розробляти напрями її зменшення;

– обґрунтовувати тарифи на транспортні послуги;

– розрізняти види цінової політики підприємств автомобільного транспорту;

– розраховувати фінансовий результат діяльності підприємства та оцінювати її ефективність;

– визначати потенційну ефективність капітальних вкладень при розробці відповідних інвестиційних проектів на підприємстві.

У подальшому економічні знання майбутніх фахівців будуть сприяти успішній роботі підприємств автомобільного транспорту в системі ринкових відносин: допоможуть реалізувати резерви зростання продуктивності праці, знайти способи зниження собівартості перевезень і збільшення прибутку підприємств автомобільної галузі.

Контрольна робота складається з теоретичної та практичної частини.

Теоретична частина передбачає розкриття двох питань, практична – виконання ряду розрахунків із основних тем курсу «Економіка підприємства» («Основні виробничі фонди АТП» і «Витрати АТП і собівартість перевезень»).

Виконана контрольна робота повинна бути оформлена належним чином на стандартних аркушах і представлена на рецензію в зброшурованому вигляді у встановлений навчальним планом термін. Контрольна робота має обов'язково містити титульний аркуш, план, висновки та список використаних джерел.

Технічні вимоги до оформлення контрольної роботи: всі поля аркуша – 2 см, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5, абзац – 1,25 см, вирівнювання основного тексту – по ширині.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ

1. Вибір варіанту для виконання завдань.

Контрольна робота виконується студентом за індивідуальним варіантом, який визначається за двома останніми цифрами номеру індивідуального плану студента за наступною формою (табл. 1).

Таблиця 1 – **Форма вибору індивідуального варіанту для виконання завдань**

Остання цифра	Передостання цифра				
	0; 5	1; 6	2; 7	3; 8	4; 9
0; 5	1	2	3	4	5
1; 6	6	7	8	9	10
2; 7	11	12	13	14	15
3; 8	16	17	18	19	20
4; 9	21	22	23	24	25

2. Теоретичні питання за індивідуальними варіантами.

Варіант 1

1. Сутність і склад заробітної плати.
2. Внутрішнє та зовнішнє середовище функціонування АТП.

Варіант 2

1. Продуктивність праці персоналу: економічна сутність, показники та методи планування.
2. Методи визначення обсягу перевезень вантажів і пасажирів.

Варіант 3

1. Види та функції цін.
2. Оплата праці ремонтних і допоміжних робітників АТП.

Варіант 4

1. Техніко-технологічна база підприємства.
2. Визначення необхідної чисельності водіїв, кондукторів, ремонтних і допоміжних робітників АТП.

Варіант 5

1. Фінансовий результат діяльності підприємства.
2. Формування та використання амортизаційного фонду АТП.

Варіант 6

1. Види реструктуризації підприємства.
2. Напрями зниження собівартості автомобільних перевезень.

Варіант 7

1. Антикризове управління підприємством: сутність і напрями.
2. Визначення витрат АТП на автомобільне паливо, мастильні та інші експлуатаційні матеріали.

Варіант 8

1. Показники технічного стану, руху, інтенсивності та ефективності використання основних фондів підприємства.
2. Види цінових політик АТП.

Варіант 9

1. Організаційна структура управління підприємством: сутність і види.
2. Оплата праці водіїв вантажних автомобілів і автобусів.

Варіант 10

1. Сутність і види витрат підприємства.
2. Склад і структура основних виробничих фондів підприємств автомобільного транспорту.

Варіант 11

1. Банкрутство та ліквідація підприємства.
2. Формування тарифів на послуги АТП.

Варіант 12

1. Облік та оцінка основних виробничих фондів підприємства.
2. Склад і джерела фінансування капітальних вкладень на АТП.

Варіант 13

1. Види інвестицій.
2. Оплата праці керівних працівників, ІТР і службовців на підприємствах автомобільного транспорту.

Варіант 14

1. Склад майна підприємства.
2. Сутність і види послуг АТП.

Варіант 15

1. Складові економічної безпеки підприємства.
2. Планування продуктивності праці водіїв вантажних автомобілів і автобусів.

Варіант 16

1. Форми та системи оплати праці персоналу.
2. Кругообіг оборотних засобів АТП.

Варіант 17

1. Амортизація основних фондів: сутність і методи.
2. Склад персоналу підприємств автомобільного транспорту.

Варіант 18

1. Нормування оборотних фондів підприємства.
2. Визначення витрат АТП на відновлення автомобільних шин і рухомого складу.

Варіант 19

1. Види інновацій.
2. Виробнича програма технічного обслуговування та ремонту автомобілів.

Варіант 20

1. Собівартість: сутність, види та методи калькулювання.
2. Планування продуктивності праці ремонтних робітників АТП.

Варіант 21

1. Підприємство як суб'єкт господарювання.
2. Склад і структура оборотних засобів підприємств автомобільного транспорту.

Варіант 22

1. Організаційно-правові форми підприємств.
2. Визначення витрат АТП на оплату праці всіх категорій працюючих.

Варіант 23

1. Конкурентоспроможність підприємства: сутність і напрями забезпечення.
2. Види АТП.

Варіант 24

1. Принципи та методи управління підприємством.
2. Напрями підвищення ефективності використання виробничих фондів АТП.

Варіант 25

1. Види об'єднань підприємств.
2. Калькулювання собівартості перевезень.

3. Практичне завдання № 1 за індивідуальними варіантами.

На підставі вихідних даних визначити:

- 1) вартість основних виробничих фондів на початок і кінець року, а також їх середньорічну вартість;
- 2) річну суму амортизаційних відрахувань на повне відновлення рухомого складу (далі – РС), будинків і споруд та інших основних виробничих фондів АТП;
- 3) показники технічного стану та руху основних виробничих фондів підприємства;
- 4) показники ефективності та інтенсивності використання основних виробничих фондів підприємства.

Методичні вказівки до виконання завдання 1:

1. Середньорічна вартість основних фондів визначається так:

$$V_{\text{сер}} = \frac{0,5 \times V_1 + V_2 + V_3 + \dots + 0,5 \times V_{12}}{12}, \quad (1)$$

де $V_{1,2,3,\dots,12}$ – вартість основних фондів у кожному місяці року, грн.

2. Сума амортизаційних відрахувань визначається, виходячи з первісної вартості основних фондів і відповідної норми амортизації:

а) для рухомого складу ($H_{\text{арс}} = 0,3\%$ на 1000 км загального пробігу автомобіля):

$$A_{\text{рс}} = V_{\text{брс}} \times \left(\frac{H_{\text{арс}}}{100}\right) \times \left(\frac{L_{\text{заг}}}{1000}\right), \quad (2)$$

де $V_{\text{брс}}$ – первісна (балансова) вартість рухомого складу, грн.;

$H_{\text{арс}}$ – річна норма амортизації рухомого складу, %;

$L_{\text{заг}}$ – загальний річний пробіг рухомого складу, км.

б) для будинків і споруд, устаткування й інших основних фондів підприємства ($H_{\text{асп}} = 5\%$):

$$A_{\text{сп}} = V_{\text{бсп}} \times \frac{H_{\text{асп}}}{100}, \quad (3)$$

де $V_{\text{бсп}}$ – первісна (балансова) вартість будинків і споруд та інших основних фондів, грн.;

$H_{\text{асп}}$ – річна норма амортизації будинків і споруд та інших основних фондів, %.

3. Коефіцієнти зносу та придатності, вибуття й оновлення основних фондів визначаються наступним чином:

$$K_{\text{зн}} = \frac{V_{\text{знрс}} + V_{\text{знсп}}}{V_{\text{брс}} + V_{\text{бсп}}} = 1 - K_{\text{прид}}, \quad (4)$$

де $V_{\text{знрс}}, V_{\text{знсп}}$ – вартість зносу основних фондів, грн.

$$K_{\text{прид}} = \frac{V_{\text{залрс}} + V_{\text{залсп}}}{V_{\text{брс}} + V_{\text{бсп}}} = 1 - K_{\text{зн}}, \quad (5)$$

де $V_{\text{залрс}}, V_{\text{залсп}}$ – залишкова вартість основних фондів, грн.:

$$V_{\text{залрс}} + V_{\text{залсп}} = V_{\text{брс}} - V_{\text{знрс}} + V_{\text{бсп}} - V_{\text{знсп}}. \quad (6)$$

$$K_{\text{виб}} = \frac{V_{\text{вибрс}} + V_{\text{вибсп}}}{V_{\text{пррс}} + V_{\text{прсп}}}, \quad (7)$$

де $V_{\text{вибрс}}, V_{\text{вибсп}}$ – вартість вибулих основних фондів, грн.;

$V_{\text{пррс}}, V_{\text{прсп}}$ – вартість основних фондів на початок року, грн.

$$K_{\text{он}} = \frac{V_{\text{введрс}} + V_{\text{введсп}}}{V_{\text{кррс}} + V_{\text{крсп}}}, \quad (8)$$

де $V_{\text{введрс}}, V_{\text{введсп}}$ – вартість введених основних фондів за звітний період, грн.;

$V_{кррс}, V_{крсп}$ – вартість основних фондів на кінець року, грн.:

$$V_{кррс} + V_{крсп} = V_{брс} + V_{введрс} - V_{вибрс} + V_{бсп} + V_{введсп} - V_{вибсп}. \quad (9)$$

4. Фондовіддача, фондоємність і фондоозброєність основних фондів визначаються за наступними формулами:

$$\Phi_v = \frac{Д}{V_{серрс} + V_{серсп}}, \quad (10)$$

де $Д$ – річна сума доходу підприємства, грн.

$$\Phi_\epsilon = \frac{V_{серрс} + V_{серсп}}{Д} = \frac{1}{\Phi_v}. \quad (11)$$

$$\Phi_o = \frac{V_{серрс} + V_{серсп}}{Ч_{пр}}, \quad (12)$$

де $Ч_{пр}$ – середньорічна чисельність працівників, чол.

5. Коефіцієнти екстенсивного й інтенсивного використання, інтегрального завантаження рухомого складу розраховуються як:

$$K_{екст} = \frac{t_{фрс}}{t_{планрс}}, \quad (13)$$

де $t_{фрс}, t_{планрс}$ – середній час використання рухомого складу фактично та за планом, години;

$$K_{інт} = \frac{V_\phi}{V_{план}}, \quad (14)$$

де $V_\phi, V_{план}$ – середній виробіток за годину на 1 автомобіль фактично та за планом, ткм.

$$K_{інтегр} = K_{екст} \times K_{інт}. \quad (15)$$

Таблиця 2 – Вихідні дані для рішення завдання 1

Показники	Варіанти							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Облікова кількість автомобілів на початок року, шт.	160	180	210	145	215	210	180	185
Балансова вартість одного автомобіля, тис. грн.	190,24	170,10	180,20	210,80	250,40	188,20	195,00	174,50
Поповнення і вибуття РС за місяцями, шт.:								
березень	1/0	0/0	2/0	3/2	5/1	8/6	0/0	4/2
травень	3/1	4/2	0/0	1/0	0/6	0/5	5/3	1/0
червень	0/2	1/3	0/0	0/3	1/1	0/0	4/1	7/4
жовтень	1/2	0/0	3/1	1/0	7/2	4/0	1/0	0/1
грудень	4/1	5/1	2/1	3/1	0/0	5/0	0/2	2/3
Вартість будинків і споруд на початок року, тис. грн.	11 600	12 100	15 300	12 490	15 600	14 200	38 000	37 400
Середньорічна чисельність працівників, чол.	457	520	588	406	602	594	504	518

Продовження табл. 2

Показники	Варіанти							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Поповнення та вибуття інших ОФ за місяцями, тис. грн.:								
лютий	260/0	180/560	0/0	1600/280	0/570	800/110	0/0	1050/300
квітень	520/320	400/180	260/120	350/350	1400/280	950/1200	1100/850	560/870
серпень	0/250	0/0	370/250	0/0	0/0	1140/300	0/0	0/230
листопад	300/0	500/320	100/180	870/590	0/150	200/700	950/180	170/0
Річна сума доходу, тис. грн.	25 600	27 100	35 400	55 000	78 250	52 340	97 250	110 870
Середній час використання РС, год.								
за планом	11,5	12,4	10,5	10,8	9,5	10,5	10,3	9,8
фактично	12,3	12,1	9,8	11,2	10,3	11,2	10,8	11,2
Середній виробіток на один автомобіль, ткм								
за планом	17,9	16,8	20,1	37,2	45,2	41,3	65,4	70,2
фактично	18,8	17,2	21,5	37,9	43,8	42,4	66,3	70,3
Річний пробіг одного автомобіля, тис. км	42,5	46,8	48,3	49,7	47,4	51,2	44,8	39,4

Продовження табл. 2

Показники	Варіанти								
	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Облікова кількість автомобілів на початок року, шт.	130	205	180	210	185	232	156	197	220
Балансова вартість одного автомобіля, тис. грн.	207,0	203,5	196,5	192,2	173,9	188,5	236,1	218,5	215,4
Поповнення і вибуття РС за місяцями, шт.:									
березень	4/1	9/2	7/1	0/0	5/2	0/2	0/0	1/0	5/1
травень	2/0	0/0	5/4	8/2	4/1	3/1	8/5	2/4	4/6
червень	0/1	0/8	3/0	1/6	2/5	4/1	7/10	5/3	0/0
жовтень	0/3	0/0	0/5	0/2	1/4	0/3	0/5	0/0	0/3
грудень	5/1	4/0	3/8	0/6	0/2	0/4	3/0	0/8	0/5
Вартість будинків і споруд на початок року, тис. грн.	18 514	38 438	19 125	20 400	18 728	20 150	31 215	22 190	19 132
Середньорічна чисельність працівників, чол.	364	574	514	598	528	650	437	552	616

Продовження табл. 2

Показники	Варіанти								
	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Поповнення та вибуття інших ОФ за місяцями, тис. грн.:									
лютий	600/200	1200/850	840/260	940/120	1300/850	1400/900	970/300	140/290	1400/840
квітень	815/110	0/0	109/740	750/150	0/0	840/500	200/500	0/0	700/280
серпень	0/1010	940/500	0/0	0/2300	0/560	150/120	138/460	980/540	150/130
листопад	0/0	0/160	905/130	0/420	580/400	0/0	160/1218	230/400	120/500
Річна сума доходу, тис. грн.	73 200	75 020	98 711	77 200	71 300	95 600	98 700	97 514	83 211
Середній час використання РС, год.									
за планом	10,3	11,3	12,0	11,2	10,5	9,5	9,8	10,5	9,2
фактично	10,7	10,6	9,5	10,3	9,8	8,5	10,5	11,5	9,5
Середній виробіток на один автомобіль, ткм									
за планом	94,8	144,4	35,4	35,8	18,4	52,2	80,2	84,8	72,0
фактично	95,6	158,2	36,9	37,0	19,1	56,6	81,5	85,6	73,2
Річний пробіг одного автомобіля, тис. км	42,5	45,8	48,3	49,3	48,9	38,5	41,3	39,4	42,5

Продовження табл. 2

Показники	Варіанти							
	18	19	20	21	22	23	24	25
Облікова кількість автомобілів на початок року, шт.	190	210	198	205	215	220	218	180
Балансова вартість одного автомобіля, тис. грн.	174,50	187,00	174,00	185,00	172,50	185,60	177,70	193,90
Поповнення і вибуття РС за місяцями, шт.:								
березень	8/1	8/6	0/5	0/0	8/1	4/1	2/0	0/4
травень	7/6	6/4	0/2	0/4	7/6	2/0	0/4	1/0
червень	0/0	2/0	4/1	3/5	5/9	0/5	3/1	2/1
жовтень	0/5	3/0	2/0	2/0	0/0	0/4	4/3	3/1
грудень	0/9	0/5	1/0	0/7	0/10	2/3	0/2	0/2
Вартість будинків і споруд на початок року, тис. грн.	35 290	65 700	30 170	25 980	63 280	54 153	52 240	92 250
Середньорічна чисельність працівників, чол.	532	578	555	574	602	616	611	504

Закінчення табл. 2

Показники	Варіанти							
	18	19	20	21	22	23	24	25
Поповнення та вибуття інших ОФ за місяцями, тис. грн.:								
лютий	120/500	413/300	1120/900	0/0	1300/980	1500/700	3800/0	1250/0
квітень	1360/250	180/100	0/560	650/900	0/0	650/400	0/2100	0/2500
серпень	413/1050	1120/450	0/280	980/500	650/350	0/0	0/0	390/300
листопад	155/400	0/0	150/170	450/1200	0/830	400/980	0/980	560/0
Річна сума доходу, тис. грн.	106 200	280 300	92 230	83 500	250 310	195 613	184 215	143 150
Середній час використання РС, год.								
за планом	12,2	18,5	14,7	12,1	13,5	16,5	16,9	15,6
фактично	11,9	19,1	15,5	12,5	14,1	17,3	16,6	16,1
Середній виробіток на один автомобіль, ткм								
за планом	85,6	525	361	473	528	507	661	676,7
фактично	86,9	538	373	480	513	526	673	677,5
Річний пробіг одного автомобіля, тис. км	45,8	95,6	85,4	88,3	86,2	85,9	59,6	56,4

4. Практичне завдання № 2 за індивідуальними варіантами.

На підставі вихідних даних розрахувати загальну суму витрат на здійснення перевезень і скласти калькуляцію собівартості одиниці транспортної роботи.

Методичні вказівки до виконання завдання 2:

1. *Витрати на оплату праці* розраховуються як сума фондів оплати праці водіїв, ремонтних робітників та інших категорій працюючих за формулою (16):

$$\text{ФОП} = \text{ФЗП}_в + \text{ФЗП}_{р.р} + \text{ФЗП}_{ін}, \quad (16)$$

де $\text{ФЗП}_в$ – фонд заробітної плати водіїв, грн.;

$\text{ФЗП}_{р.р}$ – фонд заробітної плати ремонтних робітників, грн.;

$\text{ФЗП}_{ін}$ – фонд заробітної плати інших категорій працюючих, грн.

Звідси фонд заробітної плати водіїв розраховується як:

$$\text{ФЗП}_в = (C_t \times Q + C_{ткм} \times P) \times K_{доп}, \quad (17)$$

де C_t , $C_{ткм}$ – відрядні розцінки за 1 т перевезеного вантажу та 1 ткм виконаної транспортної роботи відповідно, грн.;

Q – обсяг перевезень вантажів, тис. т;

P – оборот вантажів (виконана транспортна робота), тис. ткм;

$K_{доп}$ – коефіцієнт, який враховує надбавки та доплати водіїв.

Звідси відрядна розцінка за 1 т перевезеного вантажу визначається за формулою:

$$C_t = C_{год} \times H_{час.т} \times K, \quad (18)$$

де $C_{год}$ – встановлена годинна тарифна ставка для оплати праці водіїв, грн.;

$H_{час.т}$ – норми часу простою автомобіля під навантаженням і розвантаженням 1 т вантажу, год.;

K – поправочний коефіцієнт залежно від класу вантажу.

Поправочний коефіцієнт K приймається в наступному розмірі для таких класів вантажу:

I класу – 1;

II класу – 1,25;

III класу – 1,66;

IV класу – 2.

Відрядна розцінка за 1 ткм вантажообороту визначається за формулою (19):

$$C_{\text{ткм}} = C_{\text{год}} \times N_{\text{час.ткм}} \times K, \quad (19)$$

де $N_{\text{час.ткм}}$ – норма часу на виконання 1 ткм транспортної роботи, год.

Звідси норма часу на виконання 1 ткм вантажообороту визначається за формулою (20):

$$N_{\text{час.ткм}} = \frac{1}{V_{\text{розн}} \times q_n \times \beta}, \quad (20)$$

де $V_{\text{розн}}$ – розрахункова норма (швидкість) пробігу автомобіля для відповідного класу доріг, км/год;

q_n – номінальна вантажопідйомність автомобіля, т;

β – коефіцієнт використання пробігу.

Розрахункові норми (швидкість) пробігу вантажного автомобіля для відповідної групи доріг наведені в наступній таблиці.

Таблиця 3 – Розрахункові норми пробігу вантажного автомобіля для відповідного класу доріг

Клас доріг	Тип дорожнього покриття	Розрахункова норма пробігу автомобіля, км/год.
I	Дороги з удосконаленим покриттям (асфальтобетон, цементобетон, бруківка, гудроновані, кlinkерні)	49
II	Дороги з твердим покриттям (бруківка, щебенева, гравійна і ґрунтова поліпшена)	37
III	Дороги природні ґрунтова	28

При роботі автомобілів у місті розрахункові норми пробігу автомобіля встановлюються незалежно від дорожнього покриття (табл. 4).

Таблиця 4 – Розрахункові норми пробігу вантажного автомобіля при роботі у місті

Номінальна вантажопідйомність автомобіля	Розрахункова норма пробігу автомобіля, км/год.
менше 7 т	25
більше 7 т	24

Годинні тарифні ставки водіїв вантажних автомобілів відповідної групи наведені в табл. 5.

Таблиця 5 – Годинні тарифні ставки водіїв вантажних автомобілів (за групами вантажних автомобілів)

Номінальна вантажопідйомність автомобіля	Погодинні тарифні ставки водіїв по групах вантажних автомобілів, грн.		
	1 група	2 група	3 група
	Бортові автомобілі й автомобілі загального призначення	Спеціалізовані і спеціальні автомобілі (в т.ч. самоскиди)	Автомобілі для перевезення небезпечних та отруйних вантажів
менше 1,5 т	2,36	2,54	2,82
від 1,5 до 3 т	2,54	2,82	3,11
від 3 до 5 т	2,82	3,11	3,43
від 5 до 7 т	3,11	3,43	3,58
від 7 до 10 т	3,43	3,58	3,79
від 10 до 20 т	3,58	3,79	4,08
від 20 до 40 т	3,79	4,08	4,40
від 40 до 60 т	4,08	4,40	-
більше 60 т	-	-	-

Фонд заробітної плати ремонтних робітників визначається за нормативом на 1000 км пробігу:

$$\text{ФЗП}_{p,p} = L \times \text{Н}_{p,p}, \quad (21)$$

де $\text{Н}_{p,p}$ – норма витрат на заробітну плату ремонтних робітників на 1000 км пробігу рухомого складу, грн.

Фонд заробітної плати інших категорій працюючих визначається як певний відсоток від витрат на заробітну плату водіїв.

2. *Відрахування на соціальні заходи (ЄСВ)* визначаються як множина ставки єдиного соціального внеску (визначеної для певного виду економічної діяльності за ступенем професійного ризику) та сукупного фонду оплати праці. Згідно Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» діяльність наземного транспорту є видом економічної діяльності, що відноситься до 10 класу професійного ризику, для якого встановлений єдиний соціальний внесок у розмірі 36,88%.

3. *Витрати на паливно-мастильні матеріали* ($V_{п-м.м}$) розраховуються як сума витрат на паливо та мастильні матеріали.

При цьому витрати на паливо визначаються наступним чином:

– для бортових автомобілів:

$$V_{п_б} = 0,01 \times (N_{п.100км} \times L + N_{п.100ткм} \times P) \times Ц_{п}, \quad (22)$$

де $N_{п.100км}$ – лінійна норма витрат палива на 100 км пробігу автомобіля, л;

$N_{п.100ткм}$ – норма витрат палива на виконання транспортної роботи (враховує додаткові витрати палива при русі автомобіля з вантажем) – 2 л на 100 ткм для автомобілів із карбюраторними двигунами та 1,3 л на 100 ткм для автомобілів із дизельними двигунами;

$Ц_{п}$ – ціна 1 л палива, грн.

– для автомобілів-самоскидів:

$$V_{п_с} = (0,01 \times N_{п.100км} \times L + z_{i.в} \times N_{п_{i.в}}) \times Ц_{п}, \quad (23)$$

де $z_{i.в}$ – кількість їздок із вантажем за рік, їздки;

$N_{п_{i.в}}$ – норма витрати палива на 1 їздку з вантажем (0,25 л на кожному навантажену їздку).

Витрати на мастильні, обтиральні, інші експлуатаційні матеріали та гас розраховуються з використанням формул (24)-(27):

$$V_{\text{м.м}} = \frac{Q_n \times H_{\text{м.м}} \times \Pi_{\text{м.м}}}{100}, \quad (24)$$

де Q_n – витрати палива у натуральному виразі, л;

$H_{\text{м.м}}$ – норма витрат мастильних матеріалів на 100 л палива, л;

$\Pi_{\text{м.м}}$ – ціна 1 л мастильних матеріалів, грн.

$$V_{\text{об.м}} = A \times H_{\text{об.м}} \times \Pi_{\text{об.м}}, \quad (25)$$

де A – облікова кількість автомобілів, шт.;

$H_{\text{об.м}}$ – норма витрат обтиральних матеріалів на 1 автомобіль, кг;

$\Pi_{\text{об.м}}$ – ціна 1 кг обтиральних матеріалів, грн.

$$V_{\text{ін.м}} = A \times V_{\text{ін.м авто}}, \quad (26)$$

де $V_{\text{ін.м авто}}$ – витрати на інші матеріали на 1 автомобіль, грн.

$$V_{\text{гас}} = Q_{\text{п}} \times H_{\text{гас}} \times \Pi_{\text{гас}}, \quad (27)$$

де $H_{\text{гас}}$ – норма витрат гасу від загальних витрат палива, %;

$\Pi_{\text{гас}}$ – ціна 1 л гасу, грн.

4. *Витрати на заміну та ремонт автомобільних шин ($V_{\text{ш}}$) розраховуються як добуток норми цих витрат на 1000 км пробігу та фактичного пробігу автомобілів.*

5. *Витрати на технічне обслуговування та ремонт рухомого складу ($V_{\text{то.р}}$) також визначаються відповідними нормами на 1000 км пробігу автомобілів (аналогічно п. 4).*

6. *Амортизаційні відрахування на відновлення рухомого складу прийняти рівними відповідному розрахованому значенню у завд. 1.*

7. *Загальногосподарські (накладні) витрати ($V_{\text{заг}}$) визначаються як заданий відсоток від суми всіх попередніх витрат (п. 1-6).*

8. *Собівартість перевезень є загальною сумою всіх розрахованих витрат (п. 1-7):*

$$C_{\text{п}} = \text{ФОП} + \text{ЄСВ} + V_{\text{п-м.м}} + V_{\text{ш}} + V_{\text{то.р}} + A_{\text{рс}} + V_{\text{заг}}. \quad (28)$$

9. *Собівартість одиниці транспортної роботи є відношенням розрахованої собівартості перевезень (п. 8) і вантажообороту.*

Таблиця 6 – Вихідні дані для рішення завдання 2

Показники	Варіанти							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Вид автомобіля	бортовий	бортовий	бортовий	бортовий	бортовий	бортовий	самоскид	самоскид
Вантажопідйомність автомобіля, т	2,5	4,0	6,0	7,5	8,4	8,0	12,0	6,0
Коефіцієнт використання пробігу	0,78	0,72	0,68	0,64	0,61	0,62	0,52	0,59
Умови перевезення	місто	місто	дороги III класу	дороги I класу	дороги III класу	дороги II класу	дороги II класу	дороги I класу
Клас вантажу	II клас	I клас	IV клас	III клас	II клас	I клас	IV клас	II клас
Норма часу простою автомобіля під навантаженням і розвантаженням 1 т, хв.	12,7	13,2	14,0	14,2	14,9	14,5	15,6	14,1
Обсяг перевезень вантажів, тис. т	260,5	330,0	455,0	396,2	466,2	359,0	421,7	560,2
Оборот вантажів, тис. ткм	2960	4620	3505	4428	5560	5209	12285	7790
Коефіцієнт, що враховує надбавки та доплати водіям	1,18	1,11	1,13	1,15	1,17	1,16	1,19	1,14

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Норма витрат на заробітну плату ремонтних робітників на 1000 км пробігу, грн.	21	23	24	26	28	27	31	25
Заробітна плата інших категорій працюючих, %	23	26	22	28	24	21	25	27
Лінійна норма витрати палива на 100 км, л	21	24	25	25	28	27	42	28
Тип двигуна	карбюра- торний	карбюра- торний	карбюра- торний	карбюра- торний	дизель- ний	дизель- ний	дизель- ний	карбюра- торний
Ціна 1 л палива, грн.	19,1	19,3	19,2	19,4	17,6	17,7	17,5	19,0
Кількість їздок із вантажем, їздки	-	-	-	-	-	-	532	861
Норма витрати моторної оливи на 100 л палива, л	2,2	2,4	2,3	2,1	3,2	3,0	3,3	2,5
Ціна 1 л моторної оливи, грн.	122	128	125	120	126	129	121	127

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Норма витрати трансмісійної оливи на 100 л палива, л	0,26	0,27	0,28	0,30	0,39	0,40	0,41	0,29
Ціна 1 л трансмісійної оливи, грн.	156	160	162	158	155	161	157	159
Норма витрати спеціального мастила на 100 л палива, л	0,095	0,102	0,100	0,097	0,101	0,099	0,096	0,098
Ціна 1 л спеціального мастила, грн.	132	138	137	135	131	133	136	134
Норма витрати пластичного мастила на 100 л палива, кг	0,21	0,18	0,20	0,22	0,29	0,31	0,30	0,19
Ціна 1 кг пластичного мастила, грн.	228	226	223	225	227	229	224	222
Норма витрати обтиральних матеріалів на 1 автомобіль, кг.	23	25	27	29	31	30	34	28

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Ціна 1 кг обтиральних матеріалів, грн.	2,85	3,05	2,92	2,82	2,96	2,88	3,07	2,94
Витрати на інші матеріали на 1 автомобіль, грн.	100	102	104	106	108	107	110	105
Норма витрати гасу від витрати палива, %	0,55	0,59	0,63	0,66	0,69	0,67	0,75	0,65
Ціна 1 л гасу, грн.	15,5	14,8	13,9	15,3	14,2	14,5	15,1	14,6
Норма витрат на заміну та ремонт автомобільних шин на 1000 км пробігу, грн.	11,9	12,1	12,3	12,5	12,9	12,7	13,5	12,4
Норма витрат на технічне обслуговування та ремонт рухомого складу на 1000 км пробігу, грн.	37	40	42	45	48	46	51	43
Відсоток загальногосподарських накладних витрат, %	11	14	16	12	15	17	10	13

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти								
	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Вид автомобіля	бортовий	самоскид	самоскид	бортовий	бортовий	бортовий	самоскид	бортовий	бортовий
Вантажопідйомність автомобіля, т	7,5	9,0	5,0	10,5	19,1	2,4	5,8	4,0	6,0
Коефіцієнт використання пробігу	0,76	0,62	0,53	0,68	0,59	0,64	0,55	0,72	0,58
Умови перевезення	дороги III класу	дороги II класу	місто	дороги I класу	дороги II класу	місто	дороги I класу	місто	дороги II класу
Клас вантажу	I клас	I клас	II клас	III клас	IV клас	III клас	II клас	I клас	III клас
Норма часу простою автомобіля під навантаженням і розвантаженням 1 т, хв.	14,9	15,5	13,9	15,8	17,2	13,2	14,4	13,7	14,6
Обсяг перевезень вантажів, тис. т	350,0	1236,1	2150,4	1760,2	2409,0	4280,0	3760,0	1260	445,0
Оборот вантажів, тис. ткм	9038,0	3821,6	7465,7	8697,1	9670,0	18800,0	19447,0	4765,2	4060,0
Коефіцієнт, що враховує надбавки та доплати водіям	1,14	1,15	1,11	1,16	1,20	1,09	1,12	1,10	1,13

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти								
	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Норма витрат на заробітну плату ремонтних робітників на 1000 км пробігу, грн.	27	28	24	29	31	22	25	23	26
Заробітна плата інших категорій працюючих, %	21	24	27	22	26	25	19	23	20
Лінійна норма витрати палива на 100 км, л	27	42	37	40	45	21	38	23	25
Тип двигуна	карбюра- торний	дизель- ний	дизель- ний	карбюра- торний	дизель- ний	карбюра- торний	карбюра- торний	карбюра- торний	карбюра- торний
Ціна 1 л палива, грн.	19,6	17,5	17,7	19,4	17,6	19,1	19,5	19,3	19,2
Кількість їздок з вантажем, їздки	-	997,4	1063,1	-	-	-	997,4	-	-
Норма витрати моторної оливи на 100 л палива, л	2,3	3,2	3,0	2,5	3,1	2,2	2,4	2,1	2,6
Ціна 1 л моторної оливи, грн.	122	123	126	127	128	124	129	125	121

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти								
	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Норма витрати трансмісійної оливи на 100 л палива, л	0,30	0,40	0,41	0,31	0,43	0,26	0,28	0,27	0,29
Ціна 1 л трансмісійної оливи, грн.	155	158	154	157	160	162	156	161	159
Норма витрати спеціального мастила на 100 л палива, л	0,095	0,102	0,100	0,098	0,103	0,096	0,101	0,097	0,099
Ціна 1 л спеціального мастила, грн.	132	138	134	136	131	139	135	133	137
Норма витрати пластичного мастила на 100 л палива, кг	0,23	0,30	0,28	0,24	0,32	0,19	0,21	0,20	0,22
Ціна 1 кг пластичного мастила, грн.	224	227	222	230	225	229	223	228	226
Норма витрати обтиральних матеріалів на 1 автомобіль, кг.	30	32	27	33	36	25	28	26	29

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти								
	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Ціна 1 кг обтиральних матеріалів, грн.	2,89	2,93	3,05	2,85	3,03	2,92	3,02	2,96	2,87
Витрати на інші матеріали на 1 автомобіль, грн.	105	107	103	108	112	100	103	102	104
Норма витрати гасу від витрати палива, %	0,69	0,57	0,64	0,68	0,53	0,65	0,67	0,59	0,55
Ціна 1 л гасу, грн.	14,2	13,9	14,5	14,7	15,0	15,5	14,3	15,2	14,8
Норма витрат на заміну та ремонт автомобільних шин на 1000 км пробігу, грн.	12,6	12,8	12,2	13,1	13,9	12,0	12,3	12,1	12,4
Норма витрат на технічне обслуговування та ремонт рухомого складу на 1000 км пробігу, грн.	46	48	43	51	55	40	44	42	45
Відсоток загальногосподарських накладних витрат, %	13	18	15	20	12	16	19	14	17

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти							
	18	19	20	21	22	23	24	25
Вид автомобіля	борто- вий	само- скид	борто- вий	борто- вий	борто- вий	борто- вий	борто- вий	борто- вий
Вантажопідйомність автомобіля, т	7,5	8,0	12,0	4,0	5,25	10,0	8,0	8,0
Коефіцієнт використання пробігу	0,65	0,59	0,55	0,71	0,68	0,57	0,60	0,62
Умови перевезення	дороги III класу	дороги II класу	дороги I класу	місто	місто	дороги III класу	дороги I класу	дороги II класу
Клас вантажу	I клас	II клас	III клас	II клас	I клас	II клас	IV клас	III клас
Норма часу простою автомобіля під навантаженням і розвантаженням 1 т, хв.	13,4	13,7	15,6	13,1	13,3	14,9	13,8	13,6
Обсяг перевезень вантажів, тис. т	620,0	445,7	1151,5	895,6	2010,6	421,7	1630,0	1880,2
Оборот вантажів, тис. ткм	5310,1	6215,0	7200,4	3740,9	8220,8	14035,0	8070,2	5790,4
Коефіцієнт, що враховує надбавки та доплати водіям	1,14	1,17	1,19	1,11	1,13	1,18	1,15	1,16

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти							
	18	19	20	21	22	23	24	25
Норма витрат на заробітну плату ремонтних робітників на 1000 км пробігу, грн.	25	28	30	22	24	29	27	26
Заробітна плата інших категорій працюючих, %	18	23	21	25	19	24	22	20
Лінійна норма витрати палива на 100 км, л	25	38	29	23	24	28	26	27
Тип двигуна	карбюра- торний	дизель- ний	дизель- ний	карбюра- торний	карбюра- торний	дизель- ний	дизель- ний	дизель- ний
Ціна 1 л палива, грн.	19,2	17,5	17,1	19,8	19,6	17,7	17,3	17,4
Кількість їздок із вантажем, їздки	-	1063,1	-	-	-	-	-	-
Норма витрати моторної оливи на 100 л палива, л	2,7	2,9	3,3	2,4	2,6	3,2	3,1	3,0
Ціна 1 л моторної оливи, грн.	125	121	128	123	126	122	127	124

Продовження табл. 6

Показники	Варіанти							
	18	19	20	21	22	23	24	25
Норма витрати трансмісійної оливи на 100 л палива, л	0,33	0,40	0,42	0,29	0,31	0,41	0,39	0,38
Ціна 1 л трансмісійної оливи, грн.	157	160	155	162	159	156	161	158
Норма витрати спеціального мастила на 100 л палива, л	0,097	0,100	0,103	0,095	0,096	0,101	0,098	0,099
Ціна 1 л спеціального мастила, грн.	133	136	131	135	138	132	137	134
Норма витрати пластичного мастила на 100 л палива, кг	0,23	0,30	0,33	0,19	0,21	0,32	0,29	0,31
Ціна 1 кг пластичного мастила, грн.	226	230	223	228	225	229	224	227
Норма витрати обтиральних матеріалів на 1 автомобіль, кг.	27	29	34	25	26	32	30	31

Закінчення табл. 6

Показники	Варіанти							
	18	19	20	21	22	23	24	25
Ціна 1 кг обтиральних матеріалів, грн.	2,86	2,95	3,02	2,81	2,88	2,93	2,99	2,84
Витрати на інші матеріали на 1 автомобіль, грн.	105	108	112	103	104	109	107	106
Норма витрати гасу від витрати палива, %	0,59	0,68	0,55	0,57	0,71	0,62	0,53	0,66
Ціна 1 л гасу, грн.	14,7	15,3	14,3	14,2	15,5	14,1	14,5	15,1
Норма витрат на заміну та ремонт автомобільних шин на 1000 км пробігу, грн.	12,6	12,8	13,5	12,2	12,5	13,0	12,9	12,7
Норма витрат на технічне обслуговування та ремонт рухомого складу на 1000 км пробігу, грн.	46	47	54	43	45	52	46	48
Відсоток загальногосподарських накладних витрат, %	15	12	17	14	11	18	16	13

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчі акти:

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Заголовок з екрану.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Заголовок з екрану.
3. Закон України «Про транспорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр>. – Заголовок з екрану.
4. Закон України «Про автомобільний транспорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2344-14>. – Заголовок з екрану.
5. Закон України «Про приєднання України до Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2819-15>. – Заголовок з екрану.
6. Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів, багажу автомобільним транспортом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0562-10>. – Заголовок з екрану.
7. Наказ Міністерства транспорту України «Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98>. – Заголовок з екрану.
8. Наказ Міністерства транспорту України «Про впорядкування системи оформлення, видачі, використання та обліку дозволів на міжнародні перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1075-04>. – Заголовок з екрану.

Основна література:

9. Будрин А.Г. Экономика автомобильного транспорта: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / А.Г. Будрин, Е.В. Будрина, М.Г. Григорян и др.; под ред. Г.А. Кононовой. – М.: Издательский центр «Академия», 2009. – 320 с.

10. Дмитриев И.А. Экономика предприятий автомобильного транспорта: учеб. пособие / И.А. Дмитриев, О.М. Жарова. – Х.: ХНАДУ, 2004. – 184 с.

11. Лавриков И.Н. Экономика автомобильного транспорта: учеб. пособие / И.Н. Лавриков, Н.В. Пеньшин. – Тамбов: Изд-во ГОУ ВПО ТГТУ, 2011. – 116 с.

12. Туревский И.С. Экономика отрасли (автомобильный транспорт): учебник / И.С. Туревский. – М.: ИД «ФОРУМ»: ИНФРА-М, 2011. – 288 с. – (Профессиональное образование).

Додаткова література:

13. Лаврова Ю.В. Маркетингова діяльність підприємств транспортного ринку: навч. посібник для студентів вищ. техн. навч. закладів / Лаврова Ю.В., Горовий Д.А., Касатонова І.А. – Х.: ХНАДУ, 2014. – 355 с.

14. Левченко О.П. Планування діяльності підприємств автомобільного транспорту: навч. посібник / О.П. Левченко. – Х.: ХНАДУ, 2009. – 188 с.

15. Шинкаренко В.Г. Управління корпораціями автомобільного транспорту: навч. посібник / В.Г. Шинкаренко, С.Г. Банаєва. – Х.: ХНАДУ, 2005. – 236 с.

16. Шинкаренко В.Г. Економіка праці на автомобільному транспорті: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Шинкаренко В.Г., Дмитрієв І.А., Криворучко О.М. – Х.: ХНАДУ, 2000. – 303 с.

17. Шинкаренко В.Г. Экономическая оценка нововведений на автомобильном транспорте: учеб. пособие / В.Г. Шинкаренко, О.М. Жарова. – Х.: ХНАДУ, 2004. – 156 с.

18. Шинкаренко В.Г. Определение цены автотранспортной услуги на основе ее ценности / В.Г. Шинкаренко, Т.Г. Тохтарь. – Х.: ХНАДУ, 2008. – 25 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольної роботи
з дисципліни «Економіка підприємства»
для студентів заочної форми навчання
галузі знань 0701 – «Транспорт і транспортна інфраструктура»

Укладач: ШЕВЧЕНКО Інна Юріївна

Відповідальний за випуск *Дмитрієв І.А.*

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка _____

План _____, поз. _____

Підписано до друку _____ р. Формат 60×84 1/16. Папір газетний.

Гарнітура Times New Roman Cyr. Віддруковано на ризографі.

Ум. друк. арк. _____. Обл.-вид. арк. _____.

Зам. № _____. Наклад _____ прим. Ціна договірна.

ВИДАВНИЦТВО

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

Видавництво ХНАДУ, 61002, Харків-МСП, вул. Петровського, 25

Тел./факс: (057) 700-38-64; 707-37-03, e-mail: rio@khadi.kharkov.ua

Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції. Серія ДК № 897 від 17.04.2002 р.